

Fent pressió

Cada dia es fa de nit més aviat i el vent és més fred, però és època de renovació a Brussel·les. Els nous líders assumeixen els càrrecs amb noves idees i l'esperança d'allunyar els vells debats rancis. Amb una excepció: un debat amenaça el pressupost de França. Sota les regles de la zona euro, aquell país ha de reduir el seu dèficit pressupostari per sota del 3% del PIB el 2015, un termini prorrogat en dues ocasions. Al setembre va anunciar que no ho faria. El dèficit, va dir Michel Sapin, ministre de Finances, s'elevaria fins al 4,4% aquest any i només davallaria per sota del 3% a partir del 2017. La Itàlia de Matteo Renzi també qüestiona les regles.

Això suposa una prova desagradable per a la Comissió Europea, que no vol una baralla amb el segon i el tercer països més grans. Però després de diversos anys dolorosos en què els líders han dissenyat amb compte les normes vinculants per mantenir els díscols a ratlla, no es pot permetre el luxe de cedir al primer senyal de problemes. De fet, no aplicar les normes es podria qüestionar als tribunals. A més a més, està previst que una nova comissió comenci l'1 de novembre, i l'home encarregat de vetllar perquè els governs compleixin les regles és Pierre Moscovici, predecessor de Sapin. Vist amb gran recel pels alemanys, tindrà tots els motius per ser dur amb el seu país.

L'economia de França s'ha estancat i la d'Itàlia està en recessió. Manuel Valls, el primer ministre francès, ja ha anunciat retallades en la despesa de 50.000 milions d'euros en tres anys. Vol més flexibilitat per suavitzar la legislació laboral i aplicar reformes. Ajustar encara més la despesa quan la demanda és feble, diu, és una bogeria. En repetides ocasions, s'ha concedit a França més llibertat en el ritme de reducció del dèficit, però a Valls li agradaria tenir-ne encara més.

Els problemes econòmics podrien explicar l'última intransigència de França sobre el dèficit, però els francesos han perdut el temps en diverses ocasions i ara s'estan quedant sense amics. Un funcionari d'alt nivell de la comissió es lamenta que sempre hi ha una excusa per no reformar: si no hi ha creixement,

La laxitud fiscal de França li fa perdre amics a Brussel·les.

Reproduït amb permís de

no es pot fer; si hi ha creixement, no hi ha motius. Alemanya està especialment frustrada per la demanda francesa d'una pròrroga de dos anys en lloc d'un. Però altres països també estan indignats: els que han patit el dolor de les reformes mentre feien retallades pressupostàries, per elecció (els bàltics), o a causa de les normes en els seus programes de rescat (Grècia, Irlanda, Portugal).

Aquests països temen una repetició de 2003, quan una aliança francoalemanya va ignorar les regles del dèficit i va escapar la censura malgrat les objeccions de la Comissió i els països més petits. Poc ha canviat, diuen, amb l'excepció que Itàlia, un altre gran país, ha pres el lloc d'Alemanya. Alexander Stubb, primer ministre de Finlàndia, argumenta que els problemes de l'euro van començar amb aquesta infracció de les normes el 2003. La insistència de Valls que les decisions fiscals de França són només un assumpte nacional són especialment molestes. Molts dels seus crítics donen suport a l'activisme monetari del BCE i alguns són sàdics fiscals. Però, com explica un diplomàtic, es fa difícil veure que a un país gran se li concedeixen les taules de multiplicar quan els petits s'han d'enfrontar a càlcul avançat.

La millor esperança de Valls és convèncer els altres dirigents que França està disposada a anar més enllà de les fases promeses de reforma. Amb retard, el seu govern ha adoptat una sèrie de polítiques proempresarials. A casa, Valls s'ha enfrontat als crítics del seu propi partit; a l'estranger, ha portat els seus arguments a Berlín i Londres, entre d'altres. La seva passió és genuïna, i ha convençut els escèptics. Vist des de Brussel·les, però,

l'esforç fiscal continua sent decebedor. La reivindicació de Valls que els francesos són víctimes de forces externes no és gaire efectiva. Se suposava que el dèficit estructural s'havia de retallar en un 0,8% aquest any. Seguint els plans de Sapin, disminuirà en un miserable 0,1%.

El debat sembla inevitable. Els francesos han de presentar formalment el seu pressupost abans del 15 d'octubre. És probable que la comissió consideri que França incompleix els seus compromisos i demani revisions. Si no està satisfeta, pot demanar al Consell Europeu (és a dir, als caps de govern) que imposi una multa de fins al 0,2% del PIB. És difícil, però, imaginar una mesura tan dura contra França. Els buròcrates ja estan pensant en possibles compromisos. Al final, entre sospirs de cansament, probablement s'arribarà a un acord polític.

Podem parlar d'una altra cosa? La ironia és que aquest argument sigui tan present quan la UE vol canviar de tema. En lloc de barallar-se pels dèficits pressupostaris, els euròcrates volen discutir formes de reactivació econòmica. Jean-Claude Juncker, president entrant de la comissió, parla de noves inversions de 300.000 milions d'euros a tota la UE, encara que ningú no sap d'on treure els diners. El BCE, l'FMI i d'altres insten els països amb marge fiscal a posar de la seva part per encendre la metxa; és difícil trobar algú, a part dels alemanys, que no vulgui que Alemanya gastí més diners en ponts. Aquesta setmana, Valdis Dombrovskis, un letó a qui Juncker ha assignat la supervisió de la normativa, va explicar que, en línies generals, havia enllestit la consolidació fiscal.

Tot això és música per als francesos. Però les converses melodioses no poden amagar una dissonància. Per a Alemanya i els seus aliats, la prudència fiscal continua sent una condició prèvia per al creixement econòmic sostingut. Per a Valls i Renzi, impedeix la recuperació. En realitat, ningú no vol aquest debat. Si una combinació de reformes a França i Itàlia i inversions ben orientades a tota la UE poden, com a mínim, reactivar l'economia, serà més fàcil dissimular les divisions. Ara, però, l'escenari sembla a punt per a l'última ronda d'un combat avorridament familiar.

Traducció de Paula Arnas Antolí